

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

1. Wat is de aanleiding?

Bij brief van 31 januari 2020¹ heeft de Staatssecretaris van Sociale Zaken (SZW) en Werkgelegenheid aangekondigd Saba meer zeggenschap te geven in het sociaal domein door het overdragen van de bevoegdheid op het gebied van het uitvoeren van bijzondere onderstandsverlening. Daarnaast wordt, conform aankondiging in diezelfde brief, het beroep van leraar uitgezonderd van de TWV-plicht. Dat betekent dat de werkgever voor een vreemdeling die onderwijs geeft geen TWV meer hoeft aan te vragen voor Saba. Het wijzigingsbesluit ziet dan ook op de wijziging van (1) het Besluit onderstand BES en (2) het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen BES (BuWav BES).

- (1) Bij de taakverdeling in de uitvoering van de onderstand knelt het vooral in de uitvoering van de bijzondere onderstand. In Europees Nederland is de bijzondere bijstand beleidsmatig en financieel gedecentraliseerd. In Caribisch Nederland daarentegen is thans de Minister van SZW financieel en beleidsmatig verantwoordelijk voor zowel de verlening van algemene onderstand als de verlening van bijzondere onderstand. De openbare lichamen zijn daarentegen, financieel en beleidsmatig verantwoordelijk voor het armoedebeleid. In de praktijk zijn de grenzen tussen bijzondere onderstand en armoedebeleid niet altijd even scherp te trekken. Hierdoor is de bijzondere onderstand en het lokale armoedebeleid niet goed op elkaar afgestemd. Bovendien is deze verdeling van taken verwarrend voor de burger; de burger weet niet bij welk loket er kan worden aangevraagd.
- (2) Het vinden van passend lokaal arbeidsaanbod is op Saba een grote uitdaging. Saba is een kleine economische gemeenschap die in hoge mate afhankelijk is van arbeidskrachten van elders. Dat geldt in het bijzonder voor het onderwijs. Er is geen lokaal arbeidsaanbod voor docenten op Saba. Dat betekent dat docenten per definitie van elders komen. De context van Saba op dit punt is, mede gelet op de kleine schaal van het eiland, een bijzondere.

¹ Kamerstukken II 2019/20, 35300 IV, nr. 46

2. Wie zijn betrokken?

De wijzigingen in het BuWav BES en het besluit onderstand BES zijn afgestemd met het bestuurscollege van Saba. Daarnaast is het afgestemd met de RCN-Unit van SZW, die thans verantwoordelijk is voor de afgifte van tewerkstellingsvergunningen en de verlening van bijzondere onderstand.

De wijziging van het BuWav BeS raakt onderwijsinstellingen en personen van buiten Caribisch Nederland die op Saba willen werken in het onderwijs. De wijziging van het Besluit onderstand BES raakt de burgers van Saba die een beroep doen op de bijzondere onderstand.

3. Wat is het probleem?

(1) Overdracht bijzondere onderstand aan Saba

Bij de taakverdeling in de uitvoering van de onderstand knelt het vooral in de uitvoering van de bijzondere onderstand. In Europees Nederland is de bijzondere bijstand beleidsmatig en financieel gedecentraliseerd. In Caribisch Nederland daarentegen is de Minister van SZW financieel en beleidsmatig verantwoordelijk voor de zowel de verlening van algemene onderstand als de verlening van bijzondere onderstand. De openbare lichamen zijn daarentegen, financieel en beleidsmatig verantwoordelijk voor het armoedebeleid. In de praktijk zijn de grenzen tussen bijzondere onderstand en armoedebeleid niet altijd even scherp te trekken. Dit speelt bijvoorbeeld bij de vergoeding van de kosten voor schooluniformen. Voor het primair onderwijs is dat een eilandelijke taak op grond van de Wet primair onderwijs BES. Voor leerlingen voortgezet onderwijs voorziet de RCN-unit SZW namens de Minister van SZW in vergoeding daarvan via de bijzondere onderstand. Hetzelfde geldt voor begrafeniskosten die door SZW worden vergoed ten behoeve van onderstandsgerechtigden, versus begrafeniskosten die door het openbaar lichaam worden vergoed ten behoeve van 'minvermogenden' die niet onderstandsgerechtigd zijn. Dit is niet alleen uitvoeringstechnisch onhandig, maar is ook weinig klantvriendelijk in verband met dubbele loketten.

(2) Uitzonderen van het beroep van leraar van de TWV-plicht

- Voor onderwijzers op Saba geldt de hoofdregel van de Wet arbeid vreemdelingen BES (hierna Wav BES), namelijk dat het een werkgever verboden is een vreemdeling arbeid te laten verrichten zonder tewerkstellingsvergunning (twv). De Wav BES beoogt de lokale arbeidsmarkt te beschermen, verdringing van lokale arbeidskrachten tegen te gaan en illegale tewerkstelling tegen te gaan.
- Saba is een kleine economische gemeenschap die in hoge mate afhankelijk is van arbeidskrachten van elders. Dat geldt in het bijzonder voor het onderwijs. Er is geen lokaal aanbod voor docenten op Saba. Dat betekent dat docenten per definitie van elders komen.
- Gelet op het belang van de continuïteit van het onderwijs is het wenselijk in de uitzondering op de verplichting voor twv voor docenten te voorzien.
- Door de toevoeging van artikel 8a in de BuWav BES kan hierin voor deze specifieke beroepsgroep worden voorzien.

4. Wat is het doel?

(1) De wijziging van het Besluit onderstand BES heeft tot doel OLS meer zeggenschap te geven in het sociaal domein door het overdragen van de bevoegdheid op het gebied van het uitvoeren van bijzondere onderstand, waardoor lokaal armoedebeleid en de verlening van bijzondere onderstand beter op elkaar afgestemd kunnen worden. De wijziging heeft tevens als doel om bij zowel de professionals als burgers onduidelijkheid weg te nemen over de vraag bij wie een verzoek om financiële ondersteuning moet worden ingediend.

(2) De wijziging van het BuWav BES heeft tot doel dat er voor een vreemdeling die onderwijs

geeft op Saba niet langer een twv vereist is. Hiermee wordt beoogd de continuïteit van het onderwijs op Saba te borgen.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

- (1) De overheidsinterventie met betrekking tot de verlening van bijzondere onderstand wordt gerechtvaardigd doordat de regering het van belang acht de dienstverlening aan de burgers van Saba op het gebied van armoedebelief te optimaliseren.
- (2) De overheidsinterventie wordt gerechtvaardigd doordat de regering het van belang acht de continuïteit van het onderwijs op Saba te waarborgen en dat er wordt geanticipeerd op het gebrek van aanbod van lokale arbeidskrachten.

6. Wat is het beste instrument?

De oplossing van de genoemde problemen kunnen enkel gerealiseerd worden door aanpassing van regelgeving in dit geval de wijziging van een algemene maatregel van bestuur, namelijk het Besluit onderstand BES en het BuWav BES.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

- (1) Na de wijziging van het BuWav BES geldt er geen TWV-plicht meer voor de werkgever ten aanzien van vreemdelingen die onderwijs geven bij een instelling als bedoeld in artikel 1, onderdeel g, van de Wet op het onderwijstoezicht.
- (2) Na de wijziging van het Besluit onderstand BES wordt de bijzondere onderstand voortaan uitgevoerd door het Openbaar lichaam Saba, waardoor burgers voor zowel armoedebelief als bijzondere onderstand terecht kunnen bij het loket van het openbaar lichaam. Deze wijzigingen leveren derhalve een verlichting op voor de regeldruk van de burger, de werkgever en de RCN-unit SZW. Het OLS krijgt er met de verlening van de bijzondere onderstand een taak bij. Deze wijziging brengt geen financiële kosten met zich mee, maar wel een verschuiving van budget van 20.000 euro van de RCN-unit SZW naar het OLS voor de verlening van bijzondere onderstand.